

LUX ÁGNES: A GYERMEKJOGOK HAZAI JOGSZABÁLYI KÖRNYEZETE

Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és
Dokumentációs Központ

2015. SZEPTEMBER 25.

TÁMOP 5.5.7-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselői hálózat
és civil jogvédő munka fejlesztése

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az Alaptörvény

- **XV. cikke szerint**

(5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

- **XVI. cikke szerint**

(1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

- **Q. cikke szerint**

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé.

→ ENSZ Gyermekjogi egyezmény és Fakultatív jegyzőkönyvei

Gyvt. 11. §

- „(1) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.”

- **Gyvt. 2. §**

„(1) A gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhivatalok, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, más szervezetek és személyek e törvény alkalmazása során **a gyermek mindenképp felett álló érdekét** figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva járnak el.”

- **7. §**

„(1) A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak saját érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.”

- **Gyvt. 2§**

„(3) A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani.

- **Gyvt. 6. §**

„(1) A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.

(2a) A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.

(3) A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.

(4) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.

- **Gyvt. 6§.**

„(5) A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.

(5a) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek - különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében - egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.”

- **Gyvt. 8. §**

„(1) A gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről, továbbá ahhoz, hogy a személyét és vagyonát érintő minden kérdésben közvetlenül vagy más módon meghallgassák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy az őt érintő ügyekben az e törvényben meghatározott fórumoknál panasszal éljen.

(3) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy alapvető jogai megsértése esetén bíróságnál és törvényben meghatározott más szerveknél eljárást kezdeményezzen.

- **Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (Ajbt.)** szerint
 1. § (1) **az alapvető jogok biztos**a - az Alaptörvényben meghatározott feladat- és hatásköre mellett - az e törvényben meghatározott feladat- és hatásköröket gyakorol.
 - (2) Az alapvető jogok biztos
- **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.)** szerint
 11. § (1) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.
 - 11/A. § (1) **A gyermekjogi képviselő** ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek e törvényben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére.
- **Alkotmánybíróság, EBH**

- A Gyvt. alapján a gyermekek alkotmányos jogainak védelmét az országgyűlési biztos a maga sajátos eszközeivel segítette.
- Ennek során feladata volt, hogy a gyermekek **alkotmányos jogait érintő** – tudomására jutott – **visszaéléseket kivizsgálja**, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményezzen.
- Emellett a biztos kiemelt figyelmet fordít a jogsérelmek megelőzésére, az **ún. proaktív jogvédelemre** is (2008 óta speciális, éves projektek)

- 18. § (1)** Az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint
- a) közigazgatási szerv,
 - b) helyi önkormányzat,
 - c) nemzetiségi önkormányzat,
 - d) kötelező tagság alapján működő köztestület,
 - e) a Magyar Honvédség,
 - f) rendvédelmi szerv,
 - g) közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében,
 - h) nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve,
 - i) közjegyző,
 - j) törvényszéki végrehajtó,
 - k) önálló bírósági végrehajtó vagy
 - l) közszolgáltatást végző szerv
- (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket - ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát - már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- Az alapvető jogok biztosa **nem vizsgálhatja**

- a) az Országgyűlés,
- b) a köztársasági elnök,
- c) az Alkotmánybíróság,
- d) az Állami Számvevőszék,
- e) a bíróság, valamint

f) az ügyészség nyomozást végző szerve kivételével **az ügyészség tevékenységét.**

(4) Az alapvető jogok biztosa a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében **hivatalból eljárást folytathat.** A hivatalból indított eljárás természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszásság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat.

(5) **Ha az ügyben jogerős közigazgatási határozat született, az alapvető jogok biztosához ennek közlésétől számított egy éven belül lehet beadvánnyal fordulni.**

(6) Az alapvető jogok biztosának a **vizsgálati lehetősége az 1989. október 23-át követően indult eljárásokra terjed ki.**

(7) Az alapvető jogok biztosa **nem járhat el olyan ügyben, amelyben a határozat felülvizsgálata iránt bírósági eljárás indult, vagy amelyben jogerős bírósági határozat született.**

(8) **A beadványt benyújtó személy kilétét az alapvető jogok biztosa csak akkor fedheti fel, ha ennek hiányában a vizsgálat nem lenne lefolytatható.** Ha a beadványt benyújtó személy kéri, kilétét az alapvető jogok biztosa nem fedheti fel. Az alapvető jogok biztosához fordulása miatt senkit sem érhet hátrány.

21. § (1) Az alapvető jogok biztosa vizsgálata során

a) a vizsgált hatóságtól az általa lefolytatott eljárással, illetve az eljárás elmulasztásával kapcsolatban adatokat és felvilágosítást kérhet, valamint a keletkezett iratokról másolat készítését kérheti,

b) vizsgálat lefolytatására kérheti fel a vizsgált hatóság vezetőjét, felügyeleti szervének vezetőjét, vagy az annak lefolytatására a jogszabály által egyébként feljogosított szerv vezetőjét,

c) közmeghallgatáson részt vehet, valamint

d) helyszíni ellenőrzést folytathat.

(2) Az alapvető jogok biztosának az (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjában meghatározott megkeresésének az alapvető jogok biztosa által **megállapított határidőn belül eleget kell tenni.** A határidő nem lehet rövidebb tizenöt napnál.

INTÉZKEDÉSEK

- 31. § (1) Ha a visszásság fennáll, annak orvoslására - a vizsgált hatóság egyidejű tájékoztatása mellett - **ajánlást tehet a vizsgált hatóság felügyeleti szervének. A felügyeleti szerv az ajánlás tekintetében kialakított érdemi állásfoglalásáról, illetve a megtett intézkedésről az ajánlás kézhezvételétől számított harminc napon belül értesíti az alapvető jogok biztosát.**
- 32. § (1) Ha a visszásságot a vizsgált hatóság saját hatáskörben meg tudja szüntetni, az alapvető jogok biztos a kezdeményezheti a vizsgált hatóság vezetőjénél a visszásság orvoslását.
- 33. § (1) Az alapvető jogok biztos a feltárt alapvető joggal összefüggő visszásság orvoslása érdekében a **legfőbb ügyész útján kezdeményezheti az ügyész fellépését.**
- 34. § Az alapvető jogok biztos a Alkotmánybíróságról szóló törvényben meghatározottak szerint az **Alkotmánybírósághoz fordulhat.**
- 34/A. § (1) Ha az alapvető jogok biztos a vizsgálata során észleli, hogy az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásságot **önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközése okozza, kezdeményezheti a Kúriánál az önkormányzati rendelet más jogszabállyal való összhangjának felülvizsgálatát.**
- **35. § (1) Ha bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúját észleli, büntetőeljárást kezdeményez az annak megindítására jogosult szervnél.**
- 36. § Ha a személyes adatok védelméhez, illetve a közérdekű vagy a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való joggal összefüggő visszásságot észlel, **bejelentéssel fordul a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz.**
- 37. § Ha a visszásság **valamely jogszabály** vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz felesleges, **nem egyértelmű** vagy **nem megfelelő** rendelkezésre, illetve az adott kérdés jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, **a visszásság jövőbeni elkerülése érdekében javasolhatja a jogalkotásra vagy a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnél jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy kiadását,** illetve a jogszabály előkészítőjénél jogszabály előkészítését.
- 38. § (1) Ha a vizsgált hatóság az intézkedés megtételét elmulasztja, vagy a biztos a megtett intézkedéssel nem ért egyet, az ügyet az éves beszámoló keretében az Országgyűlés elé terjeszti, kérheti, hogy az ügyet az Országgyűlés vizsgálja ki.

PROAKTÍV JOGVÉDELEM

- **Hagyományos ombudsmani munka & Proaktív tevékenység**

→ **Alapja: Alapjogi (Alaptörvény + ENSZ Gyermekjogi Egyezmény) tézissor**

- * jogismeret, jogtudatosítás (2008)
- * erőszak elleni védelemhez való jog (2009)
- * család, családpótló intézmények (2010)
- * egészséghez való jog (2011)
- * gyermekközpontú igazságszolgáltatás (2012)
- * egészséges környezet (2013)

- **Tematikus műhelybeszélgetések**
- **Kapcsolatépítés**
hazai+nemzetközi
(UNICEF MB, Kék Vonal, NGySz + ENOC, Európa Tanács, EU, Eurochild)
- Szakmai publikációk
- **Éves Projektfüzetek**

- A (kvázi) **gyermekjogi szakombudsman profil** felépítése és megismertetése a nyilvánossággal
- **Emberi méltóság rajzpályázat (2008)**
- **Telekom Gyereksziget részvétel (2008 óta)**

GYERMEKJOGI HONLAP

www.gyermekjogok.ajbh.hu

- 2008 nyara óta több mint 600 kérdés, panasz érkezett (tipikus témák: zsebpénz, tanár viselkedése, magánlevél, Internettartalmak, ellátáshoz való hozzáférés, bántalmazás)

• 2011

Facebook oldal

www.facebook.com/Gyermekjogok

Az eljárás megindulása

- A médiában megjelent sajtóhírek (pl. TV2 – Mokka: <http://tv2.hu/mokka/video/pedofilia-a-gyermekotthonban> ; „Halálos baleset után pedofília gyanúja a gyermekotthonban”) alapján, az Obtv. szerint a biztos hivatalból vizsgálatot indított.
- 2011. január 20-án munkatársai előre be nem jelentett helyszíni vizsgálatot tartottak, ahol az intézmény igazgatója – más hivatalos elfoglaltsága miatt – személyesen nem volt jelen, ezért később, 2011. január 24-én ezt megismételték.
- Az ombudsman az otthonvezető személyes meghallgatását követően, Budapest Főpolgármesteri Hivatal Gyermek-és Ifjúságvédelmi Osztálya által lefolytatott általános szakmai vizsgálat megállapításait is megismerte, továbbá megkereste a gyámi-gondozói tanácsadót, a gyermekjogi képviselőt, valamint Budapest rendőrfőkapitányát is.

A MEGÁLLAPÍTOTT TÉNYÁLLÁS

- A **gyógypedagógus nevelőtanár 2010. december 15-én telefonon jelezte a családgondozónak**, valamint az otthonvezetőnek, hogy „fontos dologról” szeretne velük beszélni.
- A telefonhívást követően, az esetet észlelő gyógypedagógus nevelőtanár, az otthonvezető és a szakmai egység pszichológusa részvételével **megbeszélést tartottak**, amelyen a gyógypedagógus nevelőtanár elmondta az általa észlelték alapján megalapozódó „gyanúját”, amelyet megerősített a pszichológus is.
- **Másnap jelzésüket mindketten írásba foglalták. A gyám, 2010. december 16-án a két jelzés alapján bejelentést tett a budapesti II. kerületi Rendőrkapitányságon.**
- **Az otthonvezető ezután értesítette az intézmény igazgatóját is,**
- **aki 2010. december 17-én megbeszélést tartott az otthonvezető, az érintett nevelő, a gyám, a gyógypedagógus nevelőtanár, a pszichológus és a családgondozó részvételével.** Ekkor az intézmény igazgatója tájékoztatta a megjelenteket, hogy az **ügyben fegyelmi eljárást indít, azonban a gyám rendőrségi feljelentéséből indult eljárás lezárásáig a fegyelmi eljárás lefolytatását, továbbá az érintett nevelőtanár munkaviszonyát felfüggeszti.**

- A két érintett gyermek ekkori gyámja, nem az az otthonvezető, ahol az eset történtekor a gyermekek napi szintű gondozása történt, hanem a korábbi gondozási hely vezetője. (A gyerekek (és a nevelő) szervezetileg már a gyermekek gondozását ellátó III. számú szakmai egységhez tartoznak, míg a gyám még mindig az I. számú szakmai egység vezetője.)
- A **gyermekfelügyelők és a nevelők szakmai-pszichikai alkalmasságának megállapítására** és annak rendszeres időközönkénti felülvizsgálatára vonatkozó ombudsmani kérdésre kapott válasz szerint, a kiválasztás több fordulóban, a szakmai egység pszichológusának közreműködésével történik. **Külön pszichikai alkalmassági vizsgálat intézményi szinten nincs**, az alkalmasság előfeltétele (a munkáltató által kért szempontok alapján végzett) általános orvosi vizsgálat.
- A konkrét eset kapcsán a gyám csupán arról tájékoztatta a biztost, hogy a hozzá érkezett két jelzés nem „konkrét esetre”, csak a folyamatra vonatkozott, és az ebből következő általános vélelmek váltak ismertté 2010. december 16-án.

- *Arra a kérdésre, hogy mióta volt lehetősége a nevelőnek a kifogásolt magatartás kifejtésére és volt-e korábban hasonló esemény, a következő tájékoztatást kaptuk: az érintett nevelő **2009. október 1-jén** került át az I. szakmai egységből (a 2009. évi szakmai ellenőrzés nyomán készült intézkedési terv megvalósításának részeként) a III. szakmai egység egyik csoportjába csoportvezető nevelőnek, a két gyermekkel együtt.*
- *A nevelők gyermekotthonban való éjszakai tartózkodásának feltételeire és annak adminisztrációjára vonatkozó kérdésünkre, amelyhez tartozóan 2009-től kezdődően bekértük a vonatkozó iratok (napló) másolatát, azt a tájékoztatást kaptuk, hogy abban az esetben tartózkodhat nevelő éjszaka a gyermekotthonban, ha éjszakai szolgálatot lát el (20.00 és 08.00 óra között). A vonatkozó naplók másolatát többszöri kérés ellenére sem bocsátotta rendelkezésre az intézmény. (Arra a kérdésünkre, miszerint mi indokolta és hányszor fordult elő, hogy az ügyben érintett nevelő a III. számú szakmai egységben töltse az éjszakát, sem szóban, sem írásban nem kaptunk érdemi választ.)*
- *2009. október 1-jén, a gyermekek átkerülésekor gyámjuk az intézmény akkori vezetője volt. Az I. számú szakmai egység neveltjeinek gyámváltási folyamatának kezdete az intézmény működésének törvényi átalakítása során a másik két szakmai egységhez képest egy évvel később kezdődött meg, 2009 augusztusában. A vizsgálat befejezésekor a gyámváltás nem történt meg.*

- A részemre megküldött **rendőrségi jegyzőkönyvekben** foglaltak utalnak arra is, hogy a fiatalabbik kislány megjegyzést tett a nevelő nemi szervére, továbbá ellentmondásosan ugyan, de beszámolnak a közös fürdés megtörténtéről is.
- A Gyermekotthon egyik munkatársa azt is tapasztalta, hogy egyik éjjel – amikor engedéllyel bent maradt neki segíteni a nevelő, az a fiatalabb kislány ágyában töltötte az éjszakát. Ezeket jelezték a csoportpszichológusnak is, aki szintén észlelt problémát a kislány és a nevelő kapcsolatában. Ezt követően tették meg jelzésüket az intézményvezetés felé.
- Közös fürdést a kislány érintőlegesen említette az egyik munkatársnak is, aki ennek részleteibe azért nem kérdezett bele, mert „nem érezte magát felkészültnek a probléma megfelelő kezelésére”.
- A csoportpszichológus elsősorban a pszichés és tanulási problémákkal egyébként is küzdő testvérpár idősebb tagjával foglalkozott, mert az érintett nevelő már a legelején úgy nyilatkozott, hogy a fiatalabb kislánnyal nem kell foglalkozni, „vele minden rendben van”. A nevelő egyéb esetekben is elzárkózott attól, hogy bővebben beszéljen a gyermekekkel kapcsolatos kérdésekről. Egy októberi egyéni foglalkozáson a pszichológus rákérdezett a kislánynál arra, hogy milyen jóban vannak a nevelővel, amire a kislány úgy reagált, hogy „nem is annyira, mint amennyire látszik”, majd zavart lett, furcsán viselkedett, mint aki olyat mondott, amit nem lett volna szabad.
- *A megküldött tájékoztatás szerint nem volt idő és mód azóta sem megbeszélni a gyermekkel ezt az „elszólást”. A közös alvás és fürdés körülményeiről sem beszélt senki a kislányokkal, mondván az ártalmas lenne, tekintettel arra, hogy megviselte őket a helyzet, és hogy a nevelő elment, akihez kötődtek.*
- *A nyomozóhatóság is rákérdezett a gyámnál arra, hogy a kislányokkal valaki beszélt-e a történeteikről, melyre nemleges választ kapott.*

- A **fenntartói vizsgálat** szerint, az Osztály által folytatott helyszíni vizsgálat során mindkét gyermek iratanyagát áttekintették, ezek azonban nem tartalmaztak semmi olyan jelzést, utalást, amely a gyermekek és az érintett nevelő közötti átlagostól eltérő felnőtt-gondozott viszonyra következtetnének.
- Az ügyben meghallgatták a nevelőt, a pszichológust, a két szakmai egység vezetőjét, valamint a gyámot is. A gyermekek másik nevelője a vizsgálati anyag szerint elmondta, hogy 2010. május óta dolgozik az intézményben és hozzávetőlegesen augusztus óta tűntek fel neki olyan dolgok, amelyek nehezen voltak magyarázhatók.
- A másik nevelő és valamennyi gyermekfelügyelő tudott arról, hogy a gyanúval érintett nevelő hazaviszi a két testvér egyikét (hol ezt, hol azt) és nem jelezték a felettesüknek.

- A Gyermekotthonban 2005 óta feladatot ellátó **gyermekjogi képviselő tájékoztatása szerint** évente három alkalommal tesz látogatást az intézményben.
- A látogatásai során a Gyermekotthon igazgatójával, szakmai igazgató-helyettesével, a „Gyermekotthonok” vezetőivel is személyes beszélgetéseket folytatott. Alkalmoszerűen belátogatott a Gyermekotthon szakmai egységeibe, tájékozódott a „Gyermekotthonok” aktuális problémáiról, élt iratbetekintési jogával.
- A gyermekjogi képviselő a Gyermekotthonban többször tartott fogadóórát, panasszal a gyermekek nem keresték meg, tudomása szerint a gondozottak és a szüleik számára az elérhetősége a gyermekotthoni szakmai egységekben folyamatosan biztosított volt.
- Sem szóban, sem írásban panaszbejelentést, elmarasztaló jelzést nem kapott senkitől a Gyermekotthonból. Az intézményben élő gyermekek, a szüleik és a dolgozók sem keresték meg a testvérpárt érintő abúzus ügyében. A gyermekjogi képviselő az abúzusról információkkal nem rendelkezett, csak az ombudsmani megkeresésből értesült róla.
- Az ezzel kapcsolatos 2011. február 14-én történt személyes intézményi látogatásakor az intézmény jelenlegi igazgatója az üggyel kapcsolatos tájékoztatástól szinte teljes mértékben elzárkózott, csak annyit közölt, hogy a rendőrség lezárta az ügyet és bűncselekmény nem történt.
- A gyermekjogi képviselőnek válasza szerint iratbetekintésre nem volt lehetősége, gyermekekkel nem találkozott.

→ **NEFMI**: a gondozási helyváltás fogalmának egyértelmű meghatározása; bántalmazás képzés

→ **Gyermekotthon**: az érintett gyermekek szakszerű pszichológiai támogatása; a gyermekek intézményen kívüli tartózkodási rendjének (és számonkérhetőségének) meghatározása; szex.abúz képzés; Obtv. teljesítése

→ **Fővárosi TEGYESZ**: gyámváltás szükségességét jelezze; a konkrét ügyről szakmai elemzést készítsen

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

AGNES.LUX@UNICEF.HU

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE